

Opinnäytetyö AMK

Kuvataiteen koulutus

2020

Alina MacDonald

KUVATAIDEHARRASTUKSEN VAIKUTUKSET LAPSEN JA NUOREN KEHITYKSEEN

OPINNÄYTETYÖ (AMK) | TIIVISTELMÄ

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU

Kuvataiteen koulutus

Kevät 2020 | 28 sivua, 3 liitesivua

Alina MacDonald

KUVATAIDEHARRASTUKSEN VAIKUTUKSET LAPSEN JA NUOREN KEHITYKSEEN

Tutkielman tarkoituksena oli ottaa selville Turun Kuvataidekoulun oppilaiden sekä heidän vanhempien ajatuksia kuvataiteen harrastuksesta. Aineistonkeruu toteutettiin puolistrukturoidulla, että avoimella kyselylomakkeella. Tutkimukseni tarkoitus on tuoda esiin harrastajien ja heidän vanhempien näkökulmaa siitä, miten kuvataideharrastus vaikuttaa lapsen ja nuoren elämään. Opinnäytetyössäni esittelen tilastoja kuvataiteen harrastamisesta sekä kirjallisuutta, joka nostaa esiin asiantuntijoiden käsityksiä kuvataideharrastuksen vaikutuksia lapsen ja nuoren kehitykseen. Keskustelen tekstissä omien kokemusteni kautta lähdekirjallisuuden kanssa.

Tutkimuksestani käy ilmi, että vanhemmat kokivat kuvataiteen harrastuksen tukevan monilla tavoin lapsen ja nuoren kasvua ja kehitystä sekä harrastuksen antavan harrastajalle monia valmiuksia tulevaisuuteen. Vanhempien vastauksista nousi samoja asioita esille, kuin opinnäytetyössä esitetyillä asiantuntijoilla. Tärkeänä pidettiin sosiaalisten suhteiden muodostamista, ryhmäytymistä ja siihen liittyvien taitojen kehittymistä. Tekniikan opettelu ja motorisien taitojen kehittäminen sekä itsetuntoon ja siihen liittyvät alueet nousivat myös vahvasti vastauksissa esille. Vastaajilla oli positiivinen ajatus kuvataiteen harrastamisen hyödyistä.

Tutkimukseni on merkittävä siksi, että se avaa lasten ja vanhempien näkökulmaa harrastuksen hyödyistä. Tutkimukseni herättää pohtimaan miten kuvataideharrastus voi olla muutakin kuin ajanvietettä.

ASIASANAT:

Kuvataide, kuvataiteen harrastus, lapset, nuoret

BACHELOR'S THESIS| ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Fine Arts

Spring 2020 | 28 pages, 3 pages in appendices

Alina MacDonald

THE EFFECTS OF FINE ARTS AS A HOBBY IN THE DEVELOPMENT OF CHILDREN AND YOUNG PERSONS

This thesis examines the opinions of students of Turun Kuvataidekoulu and their parents regarding the hobby of visual arts and its effects on the life of children and young persons.

I begin by presenting statistics related to the hobby of visual arts and literature that highlight various experts' visions of the positive effects of these in the development of children and young persons. In the text I discuss the effects as seen through my own experiences with the source literature. With the help of the survey I map the thoughts of the school's students and their parents relating to the hobby and its benefits.

My research shows that parents felt the visual arts hobby supported the growth and development of a child/young person in many ways, and that the hobby provided the enthusiast many additional abilities beneficial to their future. The same opinions emerged from the parents' as those which the experts presented in their thesis. The formation of social relationships, group activity, and the development of related skills were considered important. Learning technology, developing the bodily motor function skills as well as self-esteem and related areas were also strongly highlighted in the responses. Overall, respondents had a positive view of the benefits of the visual arts.

My research is significant because it opens up the perspective of children and parents to the benefits of the hobby. My research shows how the hobby of visual arts can be more than just for entertainment.

KEYWORDS:

Visual arts, hobby, children, young persons

SISÄLTÖ

1	Johdanto.....	1
2	Kuvataiteen harrastaminen	3
2.1	Kuvataide välineenä tukea lapsen kehitystä.....	4
2.2	Ryhmässä toimiminen	5
2.3	Itsetunnon kehittyminen.....	8
3	kokemukset kuvataideharrastuksesta	11
3.1	Kyselyn toteutus	11
3.2	Harrastuksen valitseminen	12
3.3	Vanhempien ajatuksia harrastuksen hyödyistä lapsen kasvulle ja kehitykselle 13	
3.4	Harrastuksen koetaan tuovan valmiuksia tulevaisuuteen.....	14
3.5	Vanhempien toiveet harrastustunneille.....	15
3.6	Harrastajien toiveet harrastustunneille	16
3.7	Oppilaiden mielipiteitä harrastuksen parhaista puolista	16
3.8	Mahdolliset syyt harrastuksen päättymiselle	17
4	Pohdintaa ja kyselyn arviointi	19
	Lähteet	22
	Liite 1. Kyselylomake	

1 JOHDANTO

Kuvataide on itselleni läheisin taiteenmuoto. Se on läsnä elämäni eri osa-alueilla, työelämässäni sekä vapaa-ajallani. Pidän tärkeänä aika ajoin keskittyä ja uppoutua mielekkääseen tekemiseen, sillä se tuo vastapainoa kiireiseen arkeen. Haluan asettaa itselleni tavoitteita myös vapaa-ajalla taiteen tekemisessä ja harrastuksissa. Oman kehityksen ja pienten tavoitteiden saavuttaminen pitää motivaation yllä.

Minulla on kokemusta kuvataiteen opetuksesta, kuvataideharrastuksen opetussuunnitelmien laatimisesta ja harrastustuntien suunnittelusta. Työni kautta minulle on herännyt kiinnostus kuvataiteen tekemisen hyödyistä, mikä on myös opinnäytetyöni teema. Minua kiinnostaa, miten kuvataiteen ja muun teoria-aineen opetuksen voi yhdistää ja millaista hyötyä siitä voisi olla. Pidän myös tärkeänä, että kuvataiteen harrastus voisi palvella monipuolisesti erilaisia oppilaita ja ammattikuntia.

Opinnäytetyössäni tarkastellaan Turun Kuvataidekoulun oppilaiden ja heidän vanhempiansa ajatuksia kuvataiteen vaikutuksista lasten ja nuorten elämään. Olen selvittänyt asiaa kyselylomaketta käyttäen ja pohjustan aiheen tarkastelua tutkimustiedolla. Olen poiminut lähteitä kuvataidekasvatuksen ja taiteen harrastuksen liittyvästä kirjallisuudesta. Lähdekirjallisuutta lukiessani pystyin samaistumaan esille tulleisiin aiheisiin. Keskustelenkin tekstissäni omien kokemusteni kautta lähdekirjallisuuden kanssa. Seuraavaksi nostan esiin kolme lähdeäni.

Taiteen tohtori Marjo Räsänen on Turun yliopiston kuvataidekasvatuksen yliopistonlehtori ja Aalto-yliopiston taiteen laitoksen dosentti. Hän on toiminut kuvataiteen opettajana peruskoulussa ja lukiossa, Taideteollisessa korkeakoulussa ja Turun yliopiston yksikössä. Hän on luennoinut useissa kotimaisissa ja kansainvälisissä konferensseissa. Tuon esiin poimintoja hänen kirjastaan *Kuvakulttuurit ja integroiva taideopetus, 2008*. Kirja keskittyy

monilukutaitoon, jonka esitetään tarjoavan oppilaalle kulttuurikritiikin ja osallistumisen välineitä, mikä tukee oppilaan identiteettityötä. Kirjassa käsitellään myös kuvataideopettajan roolin muuttumista taitojen opettajasta kulttuurikasvattajaksi. Lisäksi tuodaan esille, kuinka opettajalla on mahdollisuus tehdä yhteistyötä tiedealojen yli. Vaikka en omassa tekstissäni keskity monilukutaitoon, pidän tärkeänä sitä, miten askartelu ja taiteen tekeminen on erotettu toisistaan. (Räsänen 2008.)

Käytän lähteenä myös kirjan *Lapsi ja taide: puheenvuoroja taidekasvatuksesta, 2006*. Julkaisussa lastentarhanopettaja Leena Pentikäinen kertoo näkemyksiään ja kokemuksiaan taiteesta ja taidekasvatuksesta. Hän tuo esille taidekasvatuksen merkityksen ihmisen kehitykselle. Hän pitää taidekasvatusta välineenä, joka tukee lapsen kasvua fyysisesti, kognitiivisesti ja sosioemotionaalisesti. Pidän tärkeänä tuoda hänen näkökulmaansa esiin, jotta harrastuksen hyödyt tulisivat esitellyksi monipuolisesti. Hän tuo myös keskusteluun aikuisen roolin taidekasvatuksessa. (Pentikäinen 2006, 27-35.)

Tuon esiin myös taidekasvatuksen professoriin Elliot W. Eisneriin ajatuksia. Hän oli akateeminen vaikuttaja ja erityisesti tunnettu taidekasvattajana, opinto-ohjauksesta sekä koulutuksen arvioinnista. Hän oli aktiivinen vaikuttaja ja oli mukana monissa erilaisissa tehtävissä, kuten yhdysvaltalaisen opetussuunnitelman uudistamisessa. Hän julkaisi säännöllisesti artikkeleita ja kirjoja sekä oli tunnettu puhuja erilaisissa tilaisuuksissa ja konferensseissa. Hänelle myönnettiin useita palkintoja tieteellisestä ja ammattimaisesta työstään. (Smith 2005.)

Seuraavassa luvussa tarkastelen kuvataiteen harrastamista ja niitä osa-alueita, joita nähdään vaikuttavan lapsen ja nuoren kehitykseen. Kolmannessa luvussa esittelen teettämäni kyselyn tulokset. Viimeisessä luvussa on kyselyn tulosten pohdintaa ja arviointi kyselyn toteutuksesta.

2 KUVATAITEEN HARRASTAMINEN

Ammattimaisen taiteen ja kulttuurin tekemisen rinnalla sadat tuhannet suomalaiset harrastavat taiteen eri muotoja (Sorjanen 2015). Kuvataide eroaa askartelusta siten, että se vaatii tekijältään kognitiivista toimintaa kuten havaitsemista, ajattelua tai tunnetta. Askartelussa on taas keskeistä motoristen taitojen kehittäminen ja ohjeiden noudattaminen. (Räsänen 2008, 3, 39, 66, 70.) Harrastusten merkitys lasten ja nuorten elämässä korostuu nykypäivänä. Harrastukset tarjoavat itseilmaisua, sosiaalista vuorovaikutusta sekä innostavaa ja monipuolista tekemistä. Harrastus tuo lapselle ja nuorelle mahdollisuuden käyttää vapaa-aikansa mielekkäästi kehittämällä itseään ja löytämällä omat vahvuudet. Lapsi ja nuori pääsee harrastuksen parissa vuorovaikuttamaan aikuisten kanssa sekä luomaan ja ylläpitämään ystävyyssuhteita. Harrastus voi ehkäistä syrjäytymistä ja olla keino auttaa syrjäytyneitä lapsia ja nuoria. (Työryhmä 2017, 5.)

Vapaa-aikatutkimuksen ja Nuorisobarometrin mukaan lapsilla ja nuorilla on aikaisempaa enemmän harrastuksia. Vapaa-aikatutkimuksessa harrastuksella tarkoitetaan kaikkea sitä, mitä itse pitää harrastuksena, myös esimerkiksi yksin harrastamista esimerkiksi kotona. Vuoden 2012 vapaa-aikatutkimuksen mukaan 85 prosentilla 7-29-vuotiaista lapsista ja nuorista oli harrastus. Saman tutkimuksen vuoden 2015 tuloksen mukaan 89 prosentilla oli harrastus. Tutkimuksesta käy ilmi, että teini-ikäiset pojat lopettavat harrastuksiaan aiempaa vähemmän.

Edel Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM) on tehnyt lasten ja nuorten harrastuksista valtakunnallisen koululaiskyselyn. Kysely kohdistui perusopetuksen 1-10-luokkalaisille koululaisille ja heistä 95 000 vastasi kyselyyn. Kyselyn tulokset julkaistiin huhtikuussa, vuonna 2019. Kyselyssä kartoitettiin esimerkiksi sitä, mitä lapset haluavat harrastaa koulussa ja koulun ulkopuolella. Tutkimuksessa nousi esille, että toivotuimmat kulttuuriharrastukset

olivat parkour, kuvataide, elokuvat ja tanssi. Alakoululaisille tytöille suosituimpia harrastuksia oli kuvataide, tanssi ja käsityö. Alakoululaisille pojille suosituimpia olivat parkour, elokuvat ja mediataide. Yläkoululaisille tytöille tanssi, valokuvaus ja kuvataide ja pojille elokuvat, mediataide ja parkour. Koululaiskyselyn mukaan suosituin harrastus alakouluikäisille tytöille oli kuvataide. (Suomen lasten ja nuorten kuvataidekoulujen liitto ry.) Vastaajista 45 prosenttia oli kiinnostunut osallistumaan viiden eri taide- ja kulttuurialan harrastamiseen ja suurin osa, 75 prosenttia, lapsista ja nuorista valitsee harrastuksen oman kiinnostuksen mukaan (Opetus- ja kulttuuriministeriön koululaiskysely 2019).

2.1 Kuvataide välineenä tukea lapsen kehitystä

Lapset pitävät taiteen tekemisestä, ja oikeastaan jokaisella ihmisellä on sisäsyntyinen halu tehdä taidetta (Lancaster 1990, 6). Lapset tuottavat etenkin alakouluikäisissä samankaltaisia kuvia ikätovereihinsa verrattaessa. Lasten töissä esiintyvät hahmot ovat samankaltaisia, ja edes kulttuuriset erot eivät vaikuta lasten tekemiin kuviin. Vanhemmiten samankaltaisuus vähenee ja kulttuuri ja ympäristö alkaa vaikuttaa lasten töihin ja lasten taiteelliseen oppimiseen. (Eisner 1972, 123; katso myös Räsänen 2008, 45.)

Lastentarhan opettaja Leena Pentikäinen (2006, 27–35) pitää taidekasvatusta yhtenä lapsen kokonaispersoonallisuuden kehityksen välineenä, sillä kuvataide tukee lapsen fyysistä kasvua, kognitiivisia taitoja ja vahvistaa sosiaalista sekä emotionaalista kasvua. Fyysisesti kuvataiteellinen toiminta kehittää ensimmäisinä elinvuosina lapsen karkeamotoriikkaa ja myöhemmin hienomotoriikkaa. (Pentikäinen 2006, 27–35.) Kuvataiteen harrastustunneilla tutustutaan moniin eri välineisiin ja materiaaleihin. Jo pelkästään piirtämisessä tutustutaan pehmeisiin ja koviin lyijykyniin ja huomioidaan niiden tuottaman jälkien eroja. Mitä pehmeämpi jälki, sitä pehmeämpi kynä. Samaan aikaan jäljen voimakkuuteen vaikuttaa myös kynän paino vasten paperia, jota pystyy itse säätelemään. Näissä pienten harjoitteiden toistoissa opitaan vähitellen

käyttämään kynää, aluksi opetellaan karkeamotoriikkaa ja myöhemmin hienomotorisia taitoja.

Sveitsiläisen lapsipsykologin Piagetin mukaan pienet lapset oppivat fyysisten kokemusten kuten maistamisen, haistamisen, tuntemisen, näkemisen ja kuulemisen kautta. Näitä fyysisiä toimintoja tukemalla voidaan vahvistaa lapsen oppimista (Aho 1985). Esimerkiksi savityön tekeminen voi niin fyysisesti kuin henkisesti opettaa konseptin ”pehmeä” ja ”kova” koskemalla ja muovaamalla savea. Kun savityö on kuivunut lapsi saa vahvistuksen oppimalleen. Toinen esimerkkityö, joka edistää lapsen fyysistä oppimista on kollaasityö, joka koostuu useista eri tuntuista materiaaleista (Öztürk 2001). Olen huomannut käytännössä pienten lasten myös pitävän juuri eritoten savityötunneista. He ovat pitäneet myös muunlaisista tehtävistä, joita saa tehdä käsillään ja kosketella erilaisia materiaaleja. Esimerkiksi maalaustunneillani lapset usein haluavat koskea tai levittää maalia käsin ja toivovat sormimaaleja käyttöönsä.

Käytännössä karkeamotoriikan ja hienomotoriikan harjoittelu etenee vähitellen. Pienten lasten tunneilla harjoitellaan vesivärien käyttöä. Harjoittelussa opitaan, miten vesiväriä otetaan pensselin avulla paletista ja millaisin liikkein ja kuinka kovaa pensselillä maalataan paperille. Myöhemmin vanhempien oppilaiden ryhmissä oppilaat osaavat käsitellä tarvikkeita oikein ja harjoittelu syventyy enemmän pensselin jäljen hallintaan ja keinoihin, joilla saada erilaisia jälkiä aikaan.

2.2 Ryhmässä toimiminen

Taide edistää suvaitsevaisuutta, toisten ihmisten arvostusta ja yhteistyötaitojen kehittymistä. Taide on kasvua kohti inhimillistä kulttuuria. (Karppinen 2005, 7.)

Ryhmässä työskentely opettaa sosiaalisia taitoja kuten asioiden ja tavaroiden jakamista, toisten kuuntelemista ja miten ja milloin työskennellä. Ryhmässä opitaan työskentelemään yhdessä ja tuntemaan arvostusta muiden ideoihin ja

töihin. (Öztük 2001.) Usein näiden harjoittelu korostuu pienten, alle kouluikäisten lasten ryhmissä. Alle kouluikäisten ryhmissä iso osa tunnista on lähinnä työskentelytaitojen harjoittamista, kuten tarvikkeiden oikeaoppista käyttämistä, sekä oppimalla toisten työrauhan ja töiden kunnioittamista. Lapset eivät välttämättä muista, ettei toisten töihin saa koskea ilman lupaa. Harrastustunneilla voi huomata, kuinka koulun aloittaneet ovat jo oppineet ja tottuneet tiettyihin koulumaailmassa tuttuihin manereihin ja sääntöihin. Tällöin luokkaan tullessa istutaan omalle tuolille ja hiljennytään kuuntelemaan ohjeita sekä yhteisiä sääntöjä pääsääntöisesti noudatetaan.

Näin ollen koen, että vanhempien oppilaiden ryhmissä korostuu vuorovaikutuksen harjoittaminen ja oman paikkansa löytyminen ryhmässä sekä omien valintojen teko. Vanhempien ryhmässä olen pyrkinyt siihen, että katsomme yhdessä oppilaiden tekemiä töitä ja annamme toisillemme palautetta. Olen kehottanut oppilaita tarkastelemaan toistensa töitä ja ottamaan sellaisia asioita omaan teokseen, joita pitää muiden teoksissa toimivina ratkaisuin. Tällä haluan myös näyttää, että luova työskentely on usein toisten teoksista inspiroitumista ja muuttamista oman näköiseksi. Harjoitteleminen myös kuuluisien teosten jäljentämistä ja pohdimme yhdessä mihin tarkoitukseen jäljentäminen on sallittua ja mikä on kiellettyä. Taide auttaa siis kehittämään omia ideoitaan ja sietämään muiden ideoita (Buyurgan 1996).

Harrastuksissa voi muodostua omahenkisen ryhmä, jossa jäsenet ovat kiinnostuneet samoista asioista kuin itse on (Laitinen 2003, 167–168). Taide voi antaa joillekin teoria-aineissa heikommin menestyville oppilaille mahdollisuuden menestyä ja olla hyviä (Lancaster 1990, 9–10). Ryhmä ja aito sekä läheinen vuorovaikutus vaikuttavat oman maailmankuvan muotoutumiseen, auttavat rakentamaan positiivista minäkuvaa ja itsetuntoa (Laitinen 2003, 167–168). Ryhmädynamiikka saattaa vaihdella eri harrastusryhmissä. Jonkin ryhmän dynamiikka toimii hyvin ja tunneilla on avoin ilmapiiri, joka sallii keskustelua, ja oppilaat uskaltavat kysyä neuvoa ja apua myös toisiltaan. Oppilaat myös uskaltavat keskustella omista teoksistaan ja kokeilevat omia ideoita toteuttaa teoksia. Tällaisiin ryhmiin saattaa muodostua omia pienempiä ryhmiä, joita voi

olla ohjaajana haastava hallita. Hallinnalla tarkoitan sitä, etteivät ryhmäytymiset aiheuttaisi muissa oppilaissa ulkopuolelle jäämisen tunnetta. Sitten on ryhmiä, joissa ryhmädynamiikka on erilainen. Ryhmä on hiljainen, eivätkä oppilaat kommunikoi keskenään. Oppilaat eivät myöskään pyydä apua, ellei ohjaaja itse tule oppilaan luokse. Näistä ryhmistä on vaikea tulkita, kuinka hyvin oppilaat viihtyvät tunneilla ja pitävätkö he tuntien tehtävistä. Tällainen ryhmä vaatii ohjaajalta enemmän aktiivisuutta ja taitoa kehittää ryhmän vuorovaikutustaitoja. Olen huomannut, että kun on itse puhelias ja kiertää luokassa aktiivisesti oppilaiden luona, se joskus rentouttaa ilmapiiriä. Toisaalta osa oppilaista ja etenkin vanhemmat oppilaat saattavat pitää siitä, että luokassa on erityisen rauhallista ja on tilaa syventyä omaan tekemiseen. Tätä on ohjaajana arvioitava jatkuvasti, milloin aktiivinen ryhmä kaipaa rauhoittelua ja milloin taas hiljainen ryhmä aktiivisempaa johtamista.

Pentikäinen (2006, 28) tuo esille kuinka aikuisen läsnäolo tukee ja kasvattaa lapsen taiteellisen työskentelyn motivaatiota ja kuinka aikuisen tehtävä onkin rohkaista ja auttaa lasta ilmaisemaan itseään taiteen keinoin (Pentikäinen 2006, 28). Tämä ei kuitenkaan aina ole helppoa, ja koen että monesti motivaation ylläpitäminen voi olla haasteellista. Olen kokenut, että on vaikeaa suunnitella harrastustunneille tehtävää, joka miellyttää kaikkia oppilaita. Jos tehtävä ei ole innostava tai sitä ei esitellä innostavalla tai kiinnostavalla tavalla, se saattaa vaikuttaa oppilaiden motivaatioon toteuttaa tehtävää. Harrastustunneilla käydään läpi kirjoja monia materiaaleja ja tekniikoita, joten on myös ymmärrettävää, ettei jokainen voi olla kiinnostunut kaikista. Olen myös huomannut, että esimerkiksi harrastustuntien pituus, ryhmien oppilasmäärä tai ryhmädynamiikka voi vaikuttaa keskittymiseen ja motivaatioon. Tietenkin myös harrastajan iällä on suuri merkitys siihen kuinka kauan yhteen tehtävään jaksaa keskittyä ja erityisesti haasteita on pienten lasten ryhmissä. Näissä on usein vaarana se, että joku lapsista on sitä mieltä, että on saanut teoksen valmiiksi ja ilmoittaa tästä ohjaajalle. Tämän seurauksena koko muu ryhmä on myös valmis, vaikka joillakin voisi olla teoksen tekeminen vasta alussa. Usein tällaisissa ryhmissä auttaa se, että ohjaaja esittää tehtävän monissa eri osissa ja, että ryhmä etenee vaihe vaiheelta yhdessä.

2.3 Itsetunnon kehittyminen

Kun lapsi maalaa kuvan ja näyttää sitä vanhemmilleen tai opettajalleen ja häntä kehuaan työstään, hän kokee onnistuneensa tehtävässään ja olevansa hyödyllinen muille (Senbil 2002). Itsetunto kehittyy onnistumisen kokemusten myötä ja epäonnistumisten voittaminen ja tunteiden hallinta vahvistaa uskoa omaan kykyihin (Pentikäinen 2006, 31-33).

Olen kiinnittänyt huomiota pitämälläni kuvataiteen harrastustunneilla siihen, miten yläkouluikä lähestyvät ja yläkouluikäiset oppilaat usein asetettavat itselleen korkeita tavoitteita. Tavoitteet ovat usein haastavia eivätkä oppilaan taidot välttämättä vielä riitä saavuttamaan niitä. Kun olen kysynyt, mitä tämän ikäiset oppilaat haluavat tunneilla opettavan, vastaukset ovat yleensä ihmisen kehon piirtämiseen liittyviä toiveita. Usein oppilaat ovat pettyneitä tällaisten tehtävien lopputulokseen, sillä kun teoksista ei saada luotua täysin realistisia, on heidän usein hankalaa nähdä kuvaa onnistuneena. Olen kokenut, että tämän ikäisille on myös haastavaa opettaa tiettyjä taidehistorian osa-alueita kuten impressionismia tai kubismia, jossa lähtökohtana ei ole luoda tarkkaa tai realistista kuvaa. Tärkeintä heidän ikäistensä ryhmissä on jotenkin yrittää luoda tasapainoa tavoitteiden ja todellisuuden kanssa. On osattava kehittää sellaisia tehtäviä, jotka ovat tarpeeksi haastavia, mutta antavat myös onnistumisen kokemuksia. Näitä onnistumisen kokemuksia on mielestäni tärkeää luoda eritoten tämän ikäisille, sillä vaarana voi olla harrastuksen lopettaminen siitä syystä, ettei ole kokenut onnistumisia esimerkiksi liian vaikeiden tehtävien ja tavoitteiden takia. Tämä kaikki vaikuttaa enemmän tai vähemmän oppilaan motivaatioon, joka saattaa osaltaan liittyä siihen, miksi moni lopettaa harrastuksen teini-ikäen tultaessa. Tähän saattaa toki vaikuttaa moni tekijä yhdessä kuten oppilaan persoona, elämäntilanne ja mielenkiinnon kohteiden muuttuminen. On kuitenkin monia, jotka jatkavat ja pääsevät epäonnistumisten yli saaden taas uskoa omaan taitoihin.

Tilanteet, joissa oppilas ei usko osaamiseensa on usein aiheuttanut hänessä turhautumista ja vaikuttanut motivaatioonsa. Tätä on esiintynyt alakouluikäisten lasten ja nuorten ryhmissäni. Tämän ikäisissä ryhmissä herkästi verrataan omia

taideteoksia muiden oppilaiden teoksiin ja oma epävarmuus usein tuodaan esille sanomalla, ettei osaa tehdä jotakin. Olen todennut hyväksi keinoksi ehkäistä oppilaan tämän tyyppistä epävarmuutta selittämällä tehtävänanto mahdollisimman ymmärrettävästi selkeällä työjärjestyksellä ja näyttämällä esimerkein miten tiettyyn lopputulokseen päästään. Osan motivaation puutteesta tai epäonnistumisen kokemuksista yhdistän tilanteisiin, joissa olen antanut epäselviä ohjeita kiireen tai jonkun muun syyn vuoksi. Kuten Pentikäinen (2006, 28) sanoo, aikuisten tehtävänä on rohkaista ja auttaa lasta ilmaisemaan itseään taiteen keinoin (Pentikäinen 2006, 28).

Kuvataideterapeutti Minna Strömberg (2006) tuo esiin kuinka oman minuuden käsitteleminen kuvataiteessa voi selventää minäkäsitystä ja kuinka sillä voidaan leikkiä (Strömberg 2006, 64–67). Taiteilijat ovat jo kauan tehneet omakuvia ja käyttäneet sitä itsetutkiskelun välineenä. Olemme toteuttaneet erilaisia omakuvia harrastustunneilla. Olemme tehneet harjoituksia, joissa olemme sijoitettuna eri ajanjaksoihin kuten menneisyyteen tai tulevaan. Olemme myös tehneet teoksia tärkeistä muistoista ja paikoista. Tämä antaa oppilaille mahdollisuuden tarkastella maailmaa ympärillämme ja tulkitsemaan omaa sisäistä maailmaa.

Taidekasvatus antaa lapselle valmiuden lähestyä ympäröivää maailmaa objektiivisesti ja kriittisesti (Buyurgan 1996). Taide avartaa ohjaamalla katsomaan asioihin, joihin ei ole aiemmin osannut katsoa tai nähdä. Taiteen tekeminen on osa elämää, se liikuttaa, opettaa mahdollisuuksistamme kokea, jonka avulla ihminen luo maailmansa (Eisner 2002, 10–11; Laitinen 2003, 104). Taiteella on myös merkitys luovan ajattelun kehitykselle (Eisner 1972, 8–16; Eisner 2002, 9–12). Näin ollen lapsi kykenee hahmottamaan ympäristöään tietoisesti ja ylettämään arvon arvioimaan visuaalisen ilmiön objektiivisesti ja kriittisesti (Buyurgan 1996). Taide voi auttaa ymmärtämään sosiaalisia ja kulttuurisia maailmoja, joissa elämme (Efland, Freedman & Stuhr 1998, 86–88).

Harrastusryhmissäni on tullut vastaan useita lapsia, jotka ovat ystäväystyneet kuvataiteen harrastuksen kautta. Joillakin nämä ystävyysuhteet ovat

harrastuksen lisäksi kestäneet useita vuosia. Osa lapsista ei tapaa toisiaan muulloin kuin harrastustunneilla ja se tuo lisää jännitystä palata kesätauon jälkeen harrastuksen pariin.

3 KOKEMUKSET KUVATAIDEHARRASTUKSESTA

Kyselyssäni esitän kysymyksiä Turun Kuvataidekoulun harrastajille ja heidän vanhemmilleen, sillä haluan kummankin osapuolen tulevan kuulluksi. Vanhemmat pääsääntöisesti mahdollistavat kuvataideharrastuksen ja ovat läsnä harrastukseen liittyvissä asioissa, joten siitä syystä olen pitänyt tärkeänä antaa vanhempien äänelle tilaa. Samalla minulle on tärkeää tuoda lasten oma näkökulma mukaan tarkasteluun, sillä olen tunneillani huomannut kuinka lapset ja nuoret mielellään ilmaisevat mielipiteitään harrastukseen liittyvissä asioissa. Lasten tutkimuksen piirissä onkin alettu kiinnittää huomiota lasten kykyyn ja oikeuteen osallistua ja vaikuttaa heitä koskeviin asioihin (Strandell 2010, 93-95). Aikaisemmin lapsia ei pidetty aktiivisina osallistujina yhteiskunnallisiin prosesseihin vaan lapsuus on nähty vain aikuisuuteen valmistavana vaiheena (Alanen 2009, 14-16). Kuitenkin lapset osaavat itse kertoa omista kokemuksistaan ja ajatuksistaan (Strandell 2010, 93-95).

Yhdistyneiden Kansakuntien lapsen oikeuksien sopimuksen artikla 12 takaa jokaiselle lapselle oikeuden ilmaista näkemyksensä vapaasti kaikissa häntä koskevissa asioissa ja oikeuden saada oman näkemyksensä huomioon otetuksi. Artikla korostaa lapsen roolia aktiivisena toimijana antamalla mahdollisuuden, muttei velvollisuutta, osallistua. Näin halutaan vahvistaa osallistumisen oikeutta ja kehittää lasten ja aikuisten tiivistä vuoropuhelua kaikilla lasten elämän kannalta keskeisillä alueilla. (Yhdistyneiden Kansakuntien lapsen oikeuksien yleissopimus 1991).

3.1 Kyselyn toteutus

Kysely teetettiin Turun Kuvataidekoulun vuonna 2019 syyslukukaudella harrastaville oppilaille ja heidän vanhemmilleen. Turun Kuvataidekoululla

tarjotaan etenevää kuvataiteen harrastustoimintaa. Koulun työntekijät ovat taidealan ammattilaisia, kuten kuvataiteilijoita, taiteen maistereita sekä kuvataidekasvattajia. Kyselylomakkeita palautettiin seitsemäntoista kappaletta. Vastanneiden kuvataideharrastajien ikä on 4–16 vuotta. He ovat harrastaneet kuvataiteita 0,5–10 vuotta.

Kyselyn kysymykset ovat puolistrukturoituja, kahdeksan avointa ja neljä suljettua kysymystä. Lomake täytettiin anonyymisti eikä vastaajia ole jälkikäteen mahdollista tunnistaa. Tutkimustuloksissa esittelen haastateltavia siten, että olen nimennyt kunkin haastateltavan aakkoskirjaimella ja numerolla. Lomakkeen täyttäjät on nimetty sillä tavalla, että A-lomakkeen täyttänyt vanhempi on nimetty A1 ja lapsi A2, B-lomakkeen täyttänyt vanhempi B1 ja lapsi B2 ja niin edes päin. Lomakkeet nimettiin satunnaisesti A-Q-kirjaimella.

3.2 Harrastuksen valitseminen

Kyselyyn vastanneista vähän yli puolet kertoi kuvataideharrastuksen aloittamisen olleen oppilaasta lähtöisin oleva ajatus. Kuusi vastanneista ilmoitti, ettei se ollut lapsen tai nuoren ajatus ja yksi vastanneista kertoi sen olevan yhteinen ajatus. Kyselyssä käy ilmi, että monille harrastus valikoitui lapsen kiinnostusten mukaan. Useat vastasivat lapsensa olevan kiinnostuneita nimenomaan piirtämisestä ja käsillä tekemisestä ja että oppilaat harrastavat kuvataiteita myös kotona. Osa päätyikin harrastuksen pariin siitä syystä, että vanhemmat halusivat tukea lapsen mielenkiinnon kohdetta, osaamista, luovuutta ja mielikuvitusta. Osa vastaajista kertoi oppilaan sisarusten harrastavan kuvataiteita tai kuulleensa harrastuksesta ja koulusta suosituksia, mikä vaikutti harrastuksen valintaan.

Sitaatteja vanhempien vastauksista kysymykseen ”Miksi kuvataide valikoitui lapsenne harrastukseksi?”:

”Koska hän rakastaa piirtämistä ja askartelua” M1

”Isosisko kävi jo aiemmin ja lapsi innostui harrastamaan hänen esimerkistään”

O1

”Vanhempana ajattelin, että Kuvataidekoulu voisi tarjota laajempaa mahdollisuutta eri tekniikoihin ja välineisiin kuin mitä kotona mahdollista” P1

”Tuen mielelläni harrastusta, johon omasta mielestäni lapsella on lahjoja” E1

3.3 Vanhempien ajatuksia harrastuksen hyödyistä lapsen kasvulle ja kehitykselle

Harrastuksen ajateltiin opettavan keskittymistaitoja, itsenäistä työskentelyä, ja kehittämään hahmotuskykyä, luovuutta ja mielikuvitusta. Nähtiin että kuvataiteen kautta lapsi pystyy ilmaisemaan itseään ja saa rohkeutta tuoda omia näkemyksiä esille. Monet sanoivat harrastuksen kehittävän ja vahvistavan itseluottamusta ja itsetuntoa. Esiin tuli myös uusien sosiaalisten suhteiden luominen sekä ryhmään kuulumisen. Harrastusta pidettiin myös hyvänä keinona tutustuttaa lapsi taiteen ja kulttuurin maailmaan, joka tuo vastapainoa koulun ja urheilun rinnalle. Taiteen ajatellaan myös rauhoittavan lasta ja taiteen avulla lapsi saa purkaa mielessä pyöriviä tunteita. Yksi vanhemmista oli kommentoinut, ettei harrastus tue lasta tässä muodossa. Toinen perusteli vastaamatta jättämisen syyksi sen, ettei ole tietoinen mitä tunteilla tehdään.

Sitaatteja vanhempien vastauksista kysymykseen ”Koetko, että kuvataiteen harrastus tukee lapsen kasvua ja kehitystä? Miten?”:

”Kehittää luovuutta, mielikuvitusta ja hahmotuskykyä” D1

”Onnistumisen ilon ja kannustuksen kautta vahvistaa itsetuntoa” E1

”Oppii itsenäistä työskentelyä. Rohkeutta tuoda omia näkemyksiä esille” F1

”Mielestäni kuvataide myös rauhoittaa ja rentouttaa lastani” G1

3.4 Harrastuksen koetaan tuovan valmiuksia tulevaisuuteen

Osa vastasi tähän samalla tavalla kuin edeltävään viitaten edellisen kysymyksen vastaukseen. Pari jätti kysymykseen vastaamatta ja yksi vastaajista ei ajatellut harrastuksen tuovan mitään uutta. Esiin nousi luovuuden, kädentaitojen sekä keskittymisen kehittyminen. Luovuuden kehittymiseen liitettiin myös ongelmaratkaisukyvyyn kehittyminen. Käytännöllisiä hyötyjä koettiin saavan esimerkiksi oppimalla erilaisia materiaaleja, sekä visuaalisia esitystaitoja, jotka ovat mahdollisesti hyödyksi monissa eri ammateissa. Vanhemmat kokivat harrastuksen tuovan tavoitteellisuutta ja pitkäjänteisyyttä sekä valmiuksia, rohkeutta ja tukea ilmaisemaan itseään taiteen keinoin. Eräät vanhemmat ajattelivat, että harrastus laajentaa ajatusmaailmaa ja auttaa käsittelemään maailman moninaisuutta tuoden ymmärrystä eri kulttuureihin ja arvostusta eri taidemuotoja kohtaan.

Sitaatteja vanhempien vastauksista kysymykseen ”Mitä valmiuksia tulevaisuuteen koen lapseni saavan kuvataiteen opetuksesta?”:

”Ajatusmaailman laajenemista, käsittelemään maailman moninaisuuden” K1

”Valmiuksia ja rohkeutta ilmaista itseään kuvataiteen keinoin. Ymmärrystä eri kulttuureihin taiteen välityksellä. Arvostusta ylipäänsä eri taidemuotoja kohtaan. Miksipä ei olisi kipinä omalle taiteilijan uralle” N1

”Luovuutta, keskittymiskykyä, tavoitteellisuutta” O1

”Tuskin paljon mitään uutta” P1

”Koen, että luovuus kasvaa ja sitä myöten myös ongelmanratkaisukyky” Q1

”Kaveritaitoja, ryhmätaitoja, kuuntelemisentaito, luomisentaito, mielikuvituksen kehitys, itsensä ilmaiseminen” C1

3.5 Vanhempien toiveet harrastustunneille

Vanhempien vastaukset olivat keskenään hyvin samanlaisia. Vastaukset keskittyivät lähinnä toiveisiin, että harrastustunneilla panostetaan tekniikan harjoitteluun ja luovuuden kehittämiseen. Osa vanhemmista toivoi, että harrastustunneilla on monipuolista ja tavoitteellista oppimista. Konkreettisia ehdotuksia tuli vain yksi. Eräs vanhempi toivoi tunneille enemmän öljyvärimaalausta ja piirtämistä.

Sitaatteja vanhempien vastauksista kysymykseen ”Mihin toivotte, että harrastustunneilla panostetaan?”:

”Omaan luovuuteen” L1

”Eri tekniikoiden opetteluun ja tavoitteelliseen, taitojen kehittymiseen tähtäävään opetukseen sekä omaan luovuuteen” O1

”Tekniikkaan” Q1

”Erilaisiin tekniikoihin ja luovaan ajatteluun” J1

3.6 Harrastajien toiveet harrastustunneille

Harrastajat kaipasivat enemmän vapautta tehdä päätöksiä omien teostensa ja tehtävien suhteen. Harrastajat antoivat konkreettisia ja yksityiskohtaisempia vastauksia kuin vanhemmat. Eniten toivottiin tunneille enemmän piirtämistä ja eräs vastasi toivovansa eritoten ihmiskehon piirtämistä. Toivottiin myös enemmän savitöitä, maalaamista, monipuolista työskentelyä ja, että opetetaan erilaisia tekniikoita. Eräs vastaajista toivoi, että tunneilla olisi rauhallisempaa ja että, tehtävänänot olisivat selkeämpiä. Tähän kysymykseen jätti vastaamatta kolme.

Sitaatteja harrastajien vastauksista kysymykseen ”Mihin toivotte, että harrastustunneilla panostetaan?”:

”Vapauteen tehdä itse päätöksiä teosten suhteen” P2

”Haluan oppia erilaisia tekniikoita” N2

”Lisää savitöitä” J2

”Piirtäminen” G2

3.7 Oppilaiden mielipiteitä harrastuksen parhaista puolista

Monet oppilaat toivat esille pitävänsä erityisesti harrastuksessa piirtämisestä, maalaamisesta sekä savitöistä. Harrastajat kertoivat myös nauttivansa siitä, että saa ajatukset muualle ja, että taiteen tekeminen rentouttaa ja että, siitä tulee hyvä olo. Vastaukset ovat hyvin konkreettisia ja liittyvät siihen mitä on harrastuksessa mukavinta tehdä.

Sitaatteja harrastajien vastauksista kysymykseen ”Mikä on mielestäsi kuvataideharrastuksessa parasta?”:

”Maalaaminen. Saa ajatukset muualle, rentouttaa” C2

”Se kun voi keskittyä vain piirtämiseen/maalaamiseen ja uppoutua täysin. Taideteoksen valmiiksi saaminen on super palkitsevaa” H2

”Saa toteuttaa itseään” I2

”Ei mikään” P2

”Kaikki ollut kivaa, en osaa vastata muuten” K2

”Norsun ja savityön tekeminen” J2

”Piirtäminen ja kiva ope” N2

3.8 Mahdolliset syyt harrastuksen päättymiselle

Kaikki vastaajista vastasivat tähän kysymykseen ja vastaukset olivat monipuolisia. Vastauksissa toistui lapsen kiinnostuksen muuttuminen harrastusta kohtaan, ajankäytön muuttuminen tai harrastuksen hinta tai sen nousu. Yksittäiset vastaukset koskivat koulun sijaintia, lukukauden kestoa ja ryhmän kovaäänisyyttä sekä yksitoikkoisuutta. Eräs vanhempi koki, että tunneilla ei pidetä tarpeeksi järjestystä ja tämä vaikutti lapsen keskittymiseen. Eräs vanhempi ilmoitti, ettei lapsensa halua jatkaa harrastustaan, sillä ei enää nauti siitä.

Sitaatteja vanhempien vastauksista kysymykseen ”Mikä olisi mahdollinen tai todennäköinen syy harrastuksen päättymiselle?”:

"Jos lapsi ei missään tapauksessa enää haluaisi käydä harrastuksessa houkuttelusta huolimatta" C1

"Lapsen oman kiinnostuksen loppuminen jonkun toisen harrastuksen vuoksi" A1

"Ajan puute" H1

"Maksuun tulisi reilu korotus" E1

"Hinta" G1

"Kauden todella lyhyt kesto verrattuna hintaan" L1

4 POHDINTAA JA KYSELYN ARVIOINTI

Kyselystä tulee esiin, että vanhemmat kokevat kuvataiteen harrastuksen tukevan lapsen sekä nuoren kasvua ja kehitystä. Vanhemmat myös ajattelevat harrastuksen antavan harrastajalle monia valmiuksia tulevaisuuteen. Opinnäytetyön neljännessä luvussa esitin asiantuntijoiden näkemyksiä harrastuksen vaikutuksista lapsen ja nuoren kehitykseen. Samoja mainittuja näkemyksiä tuli esiin myös vanhempien vastauksista. Esimerkiksi eräs vanhempi päätyi tuomaan lapsensa harrastamaan kuvataiteita, sillä hän kaipasi apua kynäotteen opettamiseen eli apua motorisen taidon harjoitteluun ja oppimiseen. Monissa vastauksissa tuli myös esille tekniikan opettelu. Tärkeänä pidettiin sosiaalisten suhteiden muodostamista, ryhmäytymistä ja siihen liittyvien taitojen kehittymistä. Itsetuntoon ja siihen liittyvät alueet nousivat myös vahvasti vastauksista esille. Vastajailla oli kaiken kaikkiaan positiivinen ajatus kuvataiteen harrastamisesta ja sen hyödyistä. Kuvataideharrastaminen nähdään hyödyllisenä, eikä pelkästään hauskana tapana viettää aikaa. Taidetta harrastettiin selkeästi lapsen ja nuoren ehdoilla.

Suurin osa vastaajista toivoi, että kuvataiteen harrastusta järjestettäisiin myös ala- ja yläkoulujen tiloissa koulupäivän päätteeksi. Kyselyssä kaikki kertoivat lapsensa harrastavan kuvataidetta myös kotona. Viisitoista vastasi lapsensa käyvän mielellään kuvataideharrastuksessa.

Kysely välittää suppean joukon näkemyksen kuvataideharrastuksesta. Osa vastauksista saattaa koskea kuvataiteen harrastusta juuri Turun Kuvataidekoululla. On vaikea tietää kuinka paljon vanhempien ja oppilaiden ajatukset harrastuksesta ovat muotoutuneet juurikin kokemuksista Turun Kuvataidekoululla. Tämä liittyy vanhempien omaan harrastustaustastaan, ja ovatko oppilaat harrastaneet ainoastaan Turun Kuvataidekoululla kuvataiteita vai myös jossakin muualla. Tutkimusotanta on kapea eivätkä tulokset ole tästä syystä yleistettävissä. Vastaukset ovat tapauskohtaisia ja suuntaa antavia.

Päädyin puolistrukturoituun haastatteluun siitä syystä, etten halunnut johdatella lomakkeen täyttäjää liikaa. Yksi kyselytutkimuksen vahvuuksia on, ettei tutkija vaikuta läsnäolollaan vastauksiin. Lomakkeessa pystyy myös esittämään enemmän kysymyksiä kuin haastattelututkimuksessa, minkä koin tarpeelliseksi. Haastattelututkimuksessa on myös riskinä, että keskustelu saattaa lähteä poukkoilemaan. Kyselytutkimuksessa taas kysymykset ovat kaikille samat ja ne esitetään samassa muodossa. Tämä lisää kyselytutkimuksen luotettavuutta. (Valli 2001: 31; Robson 2007: 81) Haastattelututkimus olisi myös vienyt enemmän aikaa kuin kyselytutkimus. Kysely on kustannustehokasta ja halusin saada mahdollisimman kattavan läpileikkauksen eri ikäisistä harrastajista.

Posti- tai www-kyselynä toteutetun aineistonkeruun heikkous on, että vastaajien määrä jää prosentuaalisesti usein alhaiseksi. Vaikka aineiston keruu posti- tai www-kyselyssä on suhteellisen nopeaa, mahdollisten uusintakyselyiden tekeminen tai muistutusten lähettäminen lisää vastausaikaa, työtä ja kustannuksia. Kolmas haittapuoli on se, ettei vastaaja välttämättä vastaa halutussa kysymysjärjestyksessä ja hän voi tutustua myöhempisiin kysymyksiin etukäteen. Nämä voivat vaikuttaa vastauksiin ja muuttaa tutkimustuloksia. Tutkijalla on postikyselyssä myös hyvin vähän vaikutusvaltaa vastaajiin. Vastaajat eivät välttämättä ota kyselyä kovin vakavasti ja saattavat vastata kysymyksiin hyvin satunnaisesti ja ajattelematta. Kyselytutkimuksessa ei myöskään voida paneutua aiheisiin kovin syvällisesti, koska pitkät ja monimutkaiset kyselyt pienentävät vastausten määrää. Myös väärinymmärtämisen mahdollisuus on ongelma, varsinkin jos vastaaja ei voi saada epäselvyyksiä kohdatessaan tutkimuksen tekijältä tarkentavaa informaatiota. (Valli 2001: 31; Robson 2007: 79-81)

Kyselyä tehdessäni pyrin muotoilemaan kysymykset siten, että ne ovat mahdollisimman selkeitä ja yksinkertaisia. Tätä on vaikea arvioida jälkikäteen, miten vastaajat ovat ne ymmärtäneet. Annettuja vastauksia verratessa voi karkeasti tehdä päätelmiä ymmärrettiinkö kysymys, sillä tavoin, miten kysyjä oli

sen tarkoittanut. Teettämässäni kyselyssä pääsääntöisesti kaikki vastasivat kaikkiin kysymyksiin ja vastaukset olivat ymmärrettäviä ja vastasivat kysytyyn kysymykseen. Jälkikäteen tarkasteltuna olisin muotoillut kysymyksen kahdeksan toisin, sillä monet vastasivat tähän kysymykseen samalla tavalla kuin kysymykseen neljä. Olin muotoillut kysymykset siten, että ne molemmat koskivat sitä, mitä hyötyä kuvataiteen harrastuksesta on, vaikka olisin toivonut enemmän vastauksia siitä, millaisia pitkäaikaisia hyötyjä nähdään harrastuksen tuovan työelämään.

Annoin koulun viidelle ryhmälle kyselyn eli noin viidellekymmenelle oppilaalle. Ryhmät valikoituvat siten, että kaikki 4-18 –vuoden ikäryhmät tulivat edustettua. Palautuspäivämäärään mennessä vastauksia tuli viisi. Minulla oli vielä aikaa, joten yritin saada lisää vastauksia. Jätin lomakkeita ja palautuslaatikon koulun aulaan. Ne olivat aulaassa noin kolme viikkoa ja sen aikana vastauksia tuli kaksitoista kappaletta lisää. Vaihtoehtona olisin voinut tehdä kyselyn sähköisessä muodossa. Tämä ei kylläkään takaa sitä, että vastausprosentti olisi korkeampi, mutta olisin mahdollisesti tavoittanut enemmän ihmisiä.

Opinnäytetyötä tehdessäni heräsi jatkokysymyksiä kuvataiteen harrastuksesta. Olisi mielenkiintoista selvittää ajatellaanko kuvataiteen olevan hyödyllistä ja arvokasta eritoten verrattuna johonkin muuhun harrastukseen, kuten liikuntaan. Olisi myös mielenkiintoista syventyä siihen, voiko kuvataiteesta olla hyötyä erilaisissa ammateissa, voiko se tukea muita oppiaineita tai muita elämän osa-alueita.

LÄHTEET

Aho, Sirkku 1985. Lasten moraalinen kehitys Piagetin ja Kohlbergin teorian mukaan. Turun Yliopiston Julkaisusarja A: 106. Turku.

Alanen, L. & Karila, K. (toim.) 2009. Lapsuus, lapsuuden instituutiot ja lasten toiminta. Tampere: Vastapaino.

Buyurgan, S. 1996. The relationship between the School Expectations of Students of Anatolian Fine Arts High School and their Education and the Jobs they Choose (Unpublished Doctorate Thesis). Ankara: Gazi University

Efland, A.; Freedman, K. & Stuhr, P. 1998. Postmoderni taidekasvatus. Eräs lähestymistapa opetussuunnitelmaan. Alkuteos Postmodern Art Education: An Approach to Curriculum. 1996. Virginia: The National Art Education Association. Suomentanut Virpi Wuori. Helsinki: Taideteollinen korkeakoulu, taidekasvatuksen osasto 1998. 86-88.

Eisner, E. W. 1972. Educating artistic vision. Stanford University.

Eisner, E. W. 2002. The arts and the creation of mind. New Haven: Yale University Press, 9-12.

Honkanen, E. & Laitinen, R. 2012. Yhdessä vahvemaksi. Kuvataideterapeuttiset menetelmät nuoren identiteetin ja ammatillisen kasvun tukena. Hautala P-M. & Honkanen, E. toim. teoksessa. Kuvataideterapia kasvatuksen, opetuksen, hoidon ja kuntoutuksen tukena. Pori: Satakunnan ammattikorkeakoulu. Vammalan Kirjapaino Oy, 24.

Karppinen, S. 2001. Esipuhe. Teoksessa Karppinen, S.; Puurula, A. & Ruokonen, I. 2001. Taiteen ja Leikin lumous. Helsinki: Finnlectura, 7.

Laitinen, S. 2003. Hyvää ja kaunista. Kuvataideopetuksen mahdollisuuksista nuorten esteettisen ja eettisen pohdinnan tukena. Helsinki: Taideteollisen korkeakoulun julkaisu. A; 30. 104-178.

Laitinen, S. 2006. Miksi kuvataidetta opetetaan koulussa ja mitä opettajan tulisi siitä osata? Teoksessa Jakku-Sihvonen, R. 2006 (toim.) Taide- ja taitoaineiden opetuksen merkityksiä. Helsinki: Valtakunnallinen opettajankoulutuksen ja kasvatustieteiden tutkintojen kehittämisprojekti Vokke. Helsinki: Käyttäytymistieteellinen tiedekunta, Helsingin yliopisto, 28.

Lancaster, J. 1990. Art in the primary school. London: Routledge.

Lasten ja nuorten tutkimuksen etiikkaa. Helsinki: Nuorisotutkimusseura/Nuorisotutkimusverkosto. Julkaisuja 101, 93–95.

Työryhmä: Heikkinen, L. Herranen, N. Hietala, A. Kalliomaa, A. Laitio, T. Lehtinen, M. Munsterhjelm, A. Mäkelä, M. Nord, U. Pääkkönen, H. Pääskysaari, J. Pöntynen, L. Repo, J. Salokangas, K. Skippari, V. Herttaliisa, T. Uotila, K. Kivisaari, T. 2017. Jokaiselle lapselle ja nuorelle mahdollisuus mieleiseen harrastukseen -työryhmän raportti. Opetus- ja kulttuuriministeriö. https://minedu.fi/documents/1410845/4449678/Jokaiselle+lapselle+ja+nuorelle+mahdollisuus+mieleiseen+harrastukseen_raportti.pdf/50642077-c9ac-4687-b591-fddfae1246a0. Viitattu: 8.2.2020, 5.

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2019. Opetus- ja kulttuuriministeriön valtakunnallinen koululaiskysely 2019: Koululaiset toivovat lisää aikaa kavereiden kanssa: <https://www.lastenkulttuuri.fi/blog/2019/04/08/opetus-ja-kulttuuriministerion-valtakunnallinen-koululaiskysely-2019-koululaiset-toivovat-lisaa-aikaa-kavereiden-kanssa/>. Viitattu 4.2.2020.

Pentikäinen, L. 2006. Kuvataidekasvatuksen poluilla. Teoksessa T. Tarkkonen & P. Sassi (toim.) Lapsi ja taide. Puheenvuoroja taidekasvatuksesta. Helsinki: Cultura, 27–35.

Robson, C. 2007. How to do a research project: a guide for undergraduate students. Blackwell Publishing Ltd.

Räsänen, M. 2008. Kuvakulttuurit ja integroiva taideopetus. Helsinki: Taideteollinen korkeakoulu.

Şenbil, S. 2002. Art Education as an Educational Instrument (Unpublished Master Thesis). Dokuz Eylül University: İzmir.

Smith, M. K. 2005. Elliot E. W., 'Connoisseurship, Criticism and the Art of Education', *The Encyclopedia of Pedagogy and Informal Education*. www.infed.org/thinkers/eisner.htm. Viitattu 25.4.2020

Sorjanen, A. 2015. Taideharrastus tuo sisältöä elämään ja auttaa vaikeuksien yli. Yleisradion verkkoartikkeli kesäkuu 2015. www.yle.fi/aihe/artikkeli/2015/06/18/taideharrastus-tuo-sisaltoa-elamaan-ja-auttaa-vaikeuksien-yli. Viitattu 10.1.2020.

Strömberg, M. 2006. Minuuden voimaharjoitukset – Kuvataideopettaja itseymmärryksen johdattelijana. Teoksessa K. Kettunen, M. Hiltunen, S. Laitinen & M. Rastas (toim.) *Kuvien keskellä*. Keuruu: Like, 61–70.

Strandell, H. 2010. Etnografinen kenttätyö: lasten kohtaamisen eettisiä ulottuvuuksia. Teoksessa H. Lagström, T. Pösö, N. Rutanen & K. Vehkalahti (toim.)

Valli, R. 2001. *Johdatus tilastolliseen tutkimukseen*. Jyväskylä: PS-kustannus.

YK:n lapsen oikeuksien yleissopimus, 1991. www.lapsenoikeudet.fi/lapsenoikeuksien-sopimus-turvaa-lasten-ihmisoikeudet/sopimus-kokonaisuudessaan/#12-artikla. Viitattu 25.2.2020.

Öztürk, Ş. 2001. *Journal of Education for Life: Taidekasvatuksen merkitys esiopetuksessa oleville lapsille*. Istanbul: Kultur Educational Institution

KYSELYLOMAKE KUVATAITEEN HARRASTAMISESTA

Kyselyyn vastaa Turun Kuvataidekoulun oppilaiden vanhempi tai huoltaja, sekä kahteen kysymykseen Kuvataidekoulun oppilas. **Lomake täytetään vapaaehtoisesti ja nimettömänä.** Tiedot kerätään tulevaan kuvataiteen kirjalliseen opinnäytetyöhön. Lomakkeen täyttäneitä henkilöä ei pystytä yhdistämään jälkikäteen vastauksiin eikä opinnäytetyössä kerrottaviin tuloksiin. Lomakkeen voi laittaa kirjekuoreen ja palauttaa oppilaan mukana seuraavalle harrastuskerralle luokassa olevaan palautuslaatikkoon.

Kiitos!

Palautathan lomakkeen viimeistään torstaina **17.10.** mennessä.

1 Kuinka monta vuotta lapsenne on harrastanut kuvataiteita?

2 Miksi kuvataide valikoitui lapsenne harrastukseksi?

3 Mikä on mielestäsi kuvataideharrastuksessa parasta? (oppilas vastaa)

4 Koetko, että kuvataiteen harrastus tukee lapsen kasvua ja kehitystä? Miten?

5 Lapseni käy mielellään kuvataideharrastuksessa **Kyllä**
Ei

6 Lapseni harrastaa kuvataidetta myös kotona **Kyllä**
Ei

7 Oliko kuvataiteen harrastuksen aloittaminen lapsen/nuoren idea? **Kyllä**
Ei

8 Mitä valmiuksia tulevaisuuteen koen lapseni saavan kuvataiteen opetuksesta?

9 Toivotteko, että kuvataideharrastusta järjestettäisiin myös ala- ja yläkoulujen tiloissa koulupäivän jälkeen?

Kyllä

Ei tarvetta

10 Mihin toivotte, että harrastetunneilla panostetaan? (tekniikkaan, omaan luovuuteen tms.)

11 Mihin toivotte, että harrastetunneilla panostetaan? (oppilas vastaa)

12 Mikä olisi mahdollinen tai todennäköisin syy harrastuksen päättymiselle?
